PLANI OLAN ADAM

Johan NEESKENS

Geride kalan sezonun ardından baktık Neeskens'le... Geldiğinde ne düşünüyordu? Yapılaması gerekenler neydi? Ne kadarı yapıldı? Masaya yumruğunu vuran yardımcı anlattı.

Söyleşi: Tarık Ünlütürk, Eray Sözen

TÜRKİYE'DE BİR YILI GERİDE BIRAKTINIZ. ÜLKE FUTBOLU HAKKINDA GENEL İZLENİMLERİNİZ NELERDİR?

Türkiye Ligi'nin düzeyi beni hiç şaşırtmadı. Türkiye Milli Takımı'nı daha önce hem Avrupa Kupası'nda, hem Dünya Kupası'nda birçok defa izleme şansı bulmuştum. Ve son derece iyi performans gösterdiklerini biliyordum. Milli Takım oyuncularının niteliklerine de bakarsak, Türkiye'de futbolun üst düzeyde oynandığını anlamak zor değil. Dolayısıyla Türkiye Ligi'ndeki kaliteyi gözlemlemek, benim için bu anlamda hiç sürpriz olmadı.

GALATASARAY'A BERABERİNİZDE BİR FUTBOL FELSEFESİ İLE GELDİNİZ. BELKİ DE BU YAPI TAM OTURMADI. GEÇTİĞİMİZ SEZON EKSİK OLAN NEYDİ?

Ben oyunculuk yıllarımda hep göze hoş gelen, çekici, hücum futbolu felsefesi içerisinde bulundum. Daha sonra antrenör olarak çalıştığım takımlarda da -ki bunların arasında Hollanda kulüp takımları, Barcelona ve Hollanda Milli Takımı var- benzer futbol stili tercih edildi. Barcelona'yı biliyorsunuz. Bu model, kulübün de futbol takımı özelinde görmek istediği bir anlayıştı zaten. Yeni bir ülkeye geldiğinizde, doğal olarak yeni bir kültür ve yeni alışkanlıklarla karşılaşıyorsunuz. Böylesi bir anlayışı yerleştirmek için de, her şeyden önce zamana ihtiyacınız var. Tabii ki kolay değil. Biz aynı futbol felsefesini Galatasaray'da da devam ettirmek üzere buraya geldik. Ancak zamana ihtiyacımız olduğunu biliyoruz.

TÜRK FUTBOLU VE OTURTULMAK İSTENEN FUTBOL MODELİ ARASINDA BELİRGİN AYRILIKLAR VAR MI?

Temel bir farktan bahsedebiliriz. Ben Hollanda Futbol Akademisi'ne girdiğim günden itibaren, sürekli 4-3-3 dizilişi ile futbol oynadım. O zaman tüm altyapı kategorilerinde aynı model uygulanıyordu. Keza Hollanda'daki tüm takımlar da 4-3-3 düzeninde oynuyorlardı. Daha sonra Barcelona'ya geçtiğimde, istenen çekici hücum futbolunun pratiğe dökülebilmesi için yine 4-3-3 ile oynamaya devam ettik. Burada Johan Cruyff ile beraber oynadım. Cruyff, daha sonra Barcelona'da antrenörlük yaptı. Ve Barcelona altyapısındaki tüm yaş grupları hep bu diziliş ile oynadı. Bu durum, yeni yetişen genç oyunculara avantaj sağlıyor tabii. Hayatınız boyunca hep bu sistemle oynuyorsunuz, bu sistem ile yetişiyorsunuz, çevrenizdeki tüm takımlar bu şekilde oynuyor. Doğal olarak, genç oyuncular da üst yapıdaki futbol modeline çok daha kolay adapte olabiliyor.

Bu tercih, aslında göze hoş gelen hücum futbolunu oynayabilmek için en uygun saha içi dizilişi. Türkiye'ye geldiğimiz zaman, gördük ki, hiçbir takım bu şekilde oynamıyor. Genellikle 4-4-2, 4-4-1-1 veya 4-2-3-1 gibi sistemler uygulanıyor. Dolayısıyla, daha önceki futbol kariyerleri boyunca hiçbir zaman 4-3-3 dizilişi içerisinde yer almamış veya yeteneklerini bu şekilde geliştirmemiş oyuncularla, böylesi yeni bir sistemi yerleştirmeye çalıştığınızda, bazı uyum sorunları yaşamanız doğaldır. Ancak bu sistemin içinde büyümüş, futbolu bu sistemle oynayarak öğrenmiş oyuncuların göze hoş gelen hücum futbolu oynayan takımlara kolaylıkla adapte olabilmelerinin asıl nedenleri de bence bu 4-3-3 dizilişidir.

Fotoğraflar: Tuncay Şen

REYNOLDS, MICHELS, CRUYFF VE RIJKAARD, TEKNİK ADAMLIK KARİYERLERİ BOYUNCA, GENEL OLARAK 4-2-4 VEYA 4-3-3 DİZİLİŞLERİNİ TERCİH ETTİLER. SİZ 2000-01 SEZONUNDA NEC NIJMEGEN'E GELDİĞİNİZDE TAKIM İÇİN 4-4-2'NİN 4-3-3'TEN YARARLI OLACAĞINI SÖYLEMİŞTİNİZ. BENZER BİR DURUMU GALATASARAY'DA YAŞADINIZ MI?

NEC Nijmegen'de takıma ilk baktığımızda, kendilerinden kanatlarda oynamalarını istediğimiz oyuncuların kanat oyuncusu özelliklerinin çok güçlü olmadığını gördük. Kanat oyuncusundan hızlı olmasını, çalım atmasını, topla birlikte son çizgiye indikten sonra topu ceza sahasına göndermesini istersiniz. Saydığımız bu özellikler, elimizdeki kanat oyuncularında beklediğimiz düzeyde değildi. Bir sorun daha vardı. 4-3-3 oynayacaksanız eğer, iki üçlünün kanatlarında yer alan oyuncuların birbirleri ile sürekli olarak yardımlaşması gerekir. Rotasyonda ancak dört kanat oyuncunuz varsa, bu oyunculardan biri bile sakatlandığında ne yapacağınızı bilemezsiniz. Takımın bütününe bakmanız gerekir. Orada bizim istediğimiz özelliklere sahip oyuncu sayısı yeterli değildi. Olası bir sakatlık hâlinde, yeni bir kanat oyuncusunu kullanabilecek imkânımız yoktu. Dolayısıyla ben bunu öncelikle kulübe, daha sonra da futbolculara anlattım. Ve biz kısa bir süreliğine, ister istemez futbol felsefemizi değiştirmek durumunda kaldık. Öyle zannediyorum ki, altı hafta gibi bir süre 4-3-3 yerine 4-4-2 ile oynadık. Ama bu özel bir durumdu. Ve teknik sebeplerden dolayı bu tercihte bulunmuştuk.

SÜREKLİ 4-3-3 OYNAMAK, TUTUCU BİR DÜŞÜNCE DEĞİL Mİ? SEZONUN İLK BÖLÜMÜNDEKİ HIZLI BAŞLANGICIN ARDINDAN TEKNİK HEYETİN B PLANINA SAHİP OLMADIĞI YÖNÜNDE ELEŞTİRİLER DE YAPILDI.

Tutuculuk değil, şartların bizi zorunlu kıldığı gerçek aslında. Biz oyuncularımızı eksiksiz olarak elimizde bulundurabildiğimiz dönem içerisinde, takımın bu yeni sistemden çok büyük keyif aldığını gözlemleme fırsatı bulduk. Ligin ilk altı haftasından sonra da çekici futbol oynayan, sonuca giden, çok iyi bir takımımız vardı. Daha sonra birçok farklı durum gelişti. Oyuncularımızdan bazılarının olmaması, bizi tabii ki çok etkiledi. Burada özellikle Milan Baros'tan bahsetmemiz lazım. Baros, bizim sistemimizde kendisine verilen hücum oyuncusu görevini son derece başarılı şekilde yerine getiren, hızlı, topla birlikte ceza sahasının içerisine girebilen, topu tutabilen ve kontrolü altına aldığı topu gol yapana kadar da bırakmayan bir futbolcu. Onun yokluğunda yerini Nonda ile doldurmaya çabaladığımız zaman, tamamıyla farklı bir durum çıktı karşımıza. Milan, topu kaybetse dahi iki savunma oyuncusuna birden baskı yapabilen, onları sıkıştıran, onları rahatsız eden, kısa süre içerisinde geriye dönüp pozisyon alabilen ve ceza sahası dışında yer tuttuğu hâlde gereken durumlarda ceza sahası içerisinde de işini görebilen bir hücum oyuncusu iken; son derece önemli özelliklere sahip olan Nonda, tamamen farklı bir forvet profili çiziyordu bize.

Nonda, gerçekten çok etkili. Çok güçlü, top tutabilen bir futbolcu. Ancak tüm bunları ceza sahası içerisinde yapabiliyor. Biz o hücum oyuncusundan ceza sahasının dışında olduğunda da, bu bölgeye gelerek gol pozisyonlarına girmesini bekliyorduk. Ancak Nonda'nın özellikleri tümüyle farklıydı. Geri gelmeyen, etkili pres yapmayan, ceza sahası içerisinde çok etkili olmasına rağmen ceza sahası dışından ceza sahasına giriş konusunda bir Milan Baros kadar yetkin olmayan bir oyuncu olduğu için, Milan'ın yerini Nonda ile dolduramadık. Bu mümkün olmadı. Bir diğer etkili isim, Harry Kewell'dı. Sakatlandığı Türkiye Kupası maçından sonra kendisinden faydalanamadık. Kewell, aynı sistem içerisindeki yeni yerini çok sevmişti. İşini oldukça başarılı bir şekilde yapıyordu. Takıma çok faydalı oluyor, goller atıyordu. Ve bakın, birdenbire oyun içerisinde fark yaratan ve sürekli skor üretebilen iki oyuncunuzdan aylar boyunca yoksun kalıyorsunuz. Bunlar, Arda Turan için de geçerli. Arda'nın üç önemli maçta kesinlikle oynayamayacak durumda olduğu bir dönem var. Sabri'nin çok uzun süren bir sakatlığı oldu. Gökhan Zan'dan hiç yararlanamadık.

SAKATLIKLAR OYUN SİSTEMİNİN DEĞİŞMESİNE NEDEN OLDU MU?

Kilit oyuncularınızın yokluğu, sizin oyun sisteminizde ister istemez bazı değişikliklere neden olur. Başka türlüsü zaten düşünülemez. Siz istersiniz, ancak elinizdeki oyuncuların futbol karakterleri sizin tasarladıklarınızın uygulanmasına el vermeyebilir. Aynı şeyi bir Barcelona için düşünün. Messi'yi alın, dört ay boyunca oynamasın. Ibrahimovic'i farklı bir üç aylık süreçte dışarı alın, oynamasın. Fenerbahçe'den Alex'i alın dört ay dışarıya, Bilica'yı alın üç ay dışarıya... Bunlar, bir takımı etkiler. Yine de gelişen olumsuz şartlara rağmen, biz sezonun çok büyük bölümünde puan tablosunda istediğimiz sıralamada kalmayı başardık. Ama elinizde

de böyle eksikler olduğunda, istemeyerek de olsa, o an için içerisinde bulunduğunuz şartlara göre değişiklikler yapmak durumunda kalırsınız. Dolayısıyla biz de böyle davrandık.

MILAN BAROS'UN SAKATLIĞINDAN EVVEL GOL POZİSYONLARINI %39 ORANINDA DEĞERLENDİREN GALATASARAY, BAROS'UN YOKLUĞUNDA %23'TE KALDI. ÜSTELİK SAKATLIK POZİSYONUNU DA HATIRLARSAK, İMZA HAREKETİNİ YAPMAK ÜZEREYDİ. BÜTÜNÜ ETKİLEYEN CİDDİ BİR EKSİKLİK OLDU, ÖYLE DEĞİL Mİ?

Evet, kesinlikle. Milan, takıma işleyiş kazandırmak için çabalıyordu. Ve onun kalitesini biliyorsunuz. Sürekli hareket hâlinde olan, asla statik kalmayan bir oyuncu. Orta sahadan topla birlikte ceza sahasına geçtiğinde, zayıf taraftan oyuncuların tehlikeli bölgeye hareketlenmesini sağlıyor. Eğer ceza sahası çevresinde sürekli olarak arayış içerisinde olursanız, rakip takımdan en az bir savunmacı da sizinle birlikte hareket etmek durumunda kalır. Böylece topa sahip olmadığı zamanlarda dahi, takım arkadaşlarından biri -yaratılan boşluklar sayesinde- kendisine avantaj sağlayarak gol atabilir. Milan tipindeki forvet oyuncularını savunmak, bu yüzden çok zordur. Ancak ceza sahası içerisinde statik kalırsanız, rakip savunmadan bir veya bazı durumlarda iki savunmacı hep sizinle birlikte olur. Defans oyuncuları için savunma yapmak daha kolay hâle gelir. Benim için bile! Gözlerimi kapatsam dahi, rakip hücum oyuncusu sabit kaldığı için, ellerimle onu iterek rakibimin yanımdaki varlığını hissedebilirim. Hareket etmeme gerek kalmaz. Milan, ilk toplara baskı yapabilen, daima hareket hâlinde olan, topu ceza sahasına geçirmek için doğru zamanı yakaladığımız anlarda rakip savunmacıyı kaleden uzaklaştıran oldukça önemli bir kozdu bizim adımıza. Dolayısıyla onun yokluğu, takımımızın sahip olduğu karakterde önemli farklar yarattı.

GALATASARAY, SEZON BOYUNCA BAROS ÜZERİNDEN ÇOK SAYIDA BENZER GOL BULDU. ATİNA'DA, ANTEP'TE, MANİSA'DA... AYRICA NONDA İLE ARASINDA BİR ORTAKLIK VARDI ASLINDA. ANCAK NONDA, BAROS'UN YOKLUĞUNDA YALNIZCA BİR GOL ATABİLDİ. SİZCE BU BİR TESADÜF MÜ?

Milan, gerekli koşuları yapıyordu. Sürekli goller atıyordu. Nonda, Milan kadar çabuk ve hareketli değildi. Farklı özellikleri vardı ancak rakip defanstan çıkarılan ilk toplara baskı yapamıyordu. Oysa, takım savunmasının hemen o bölgede başlaması gerekir. Milan Baros'un varlığı, dediğiniz gibi, Nonda'ya kesinlikle önemli avantajlar sağlıyordu. Şunu söyleyebiliriz; Non-

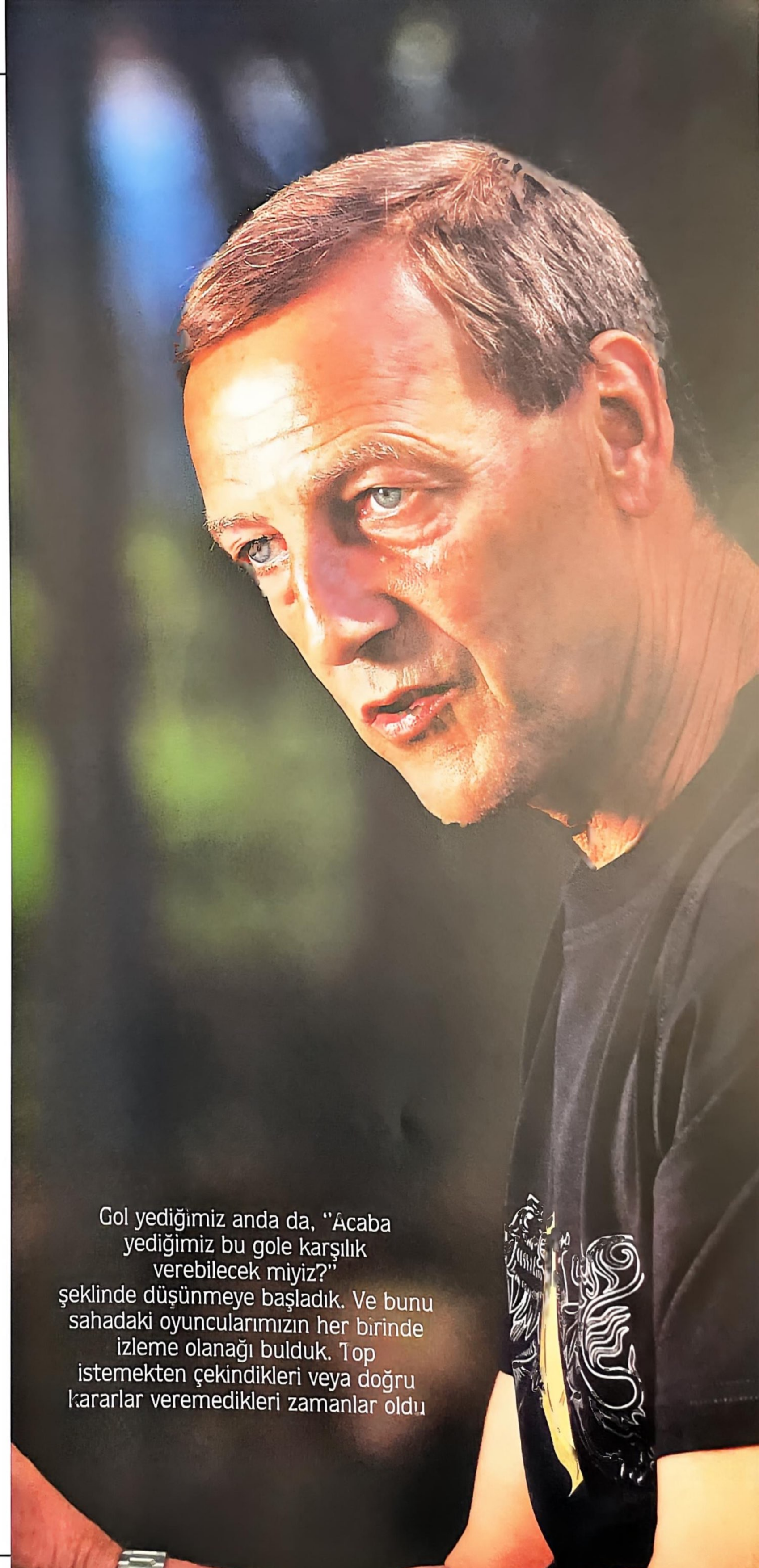

da, Baros'un olmadığı dönemde takıma daha az fayda getirebildi.

KASIMPAŞA DEPLASMANINDAKİ MAÇ, İYİ BİR ÖRNEK. GALATASARAY, BAROS'UN OLDUĞU İLK YARIDA GOL ATAMADI. İKİNCİ YARIDA İSE NONDA İLE ÜÇ GOL BİRDEN BULDU. BAROS, İKİNCİ 45 DAKİKA İÇİN NONDA'YA BİR MİRAS BIRAKMIŞTI, DEĞİL Mİ?

Evet, o var. İlk yarıdaki Kasımpaşa maçı için çokça söz edebiliriz. Mağlup durumda olduğumuz dakikalarda dahi iyi oynuyor, hücum futbolu sergiliyorduk. Sağ ve sol kanattan yaptığımız ortalarla oyunu rakip yarı alana, hatta ceza sahasına kadar sıkıştırmıştık. Ancak bazı maçlarda karşımızdaki takım üzerinde böylesi yoğun baskı kuramadık. Nonda da süre aldığı anlarda rakip kaleden uzaklaşmak durumunda kaldı. Nonda, kaleden uzak kaldığı zaman, Milan'ın sahip olduğu nitelikleri sergileyemedi. Nonda, kaleden 20-25 metre uzakta iken değil; ceza sahası içerisinde 5-6 metrelik bir alanda çok etkili oluyordu. Ama bazı maçlarda rakip kale ile aranızda 30-35 metrelik mesafeler oluşur, oyunu o bölgede oynamak durumunda kalırsınız. Nonda, böylesi anlarda çabuk davranamıyor, Milan'ın aksine rakip savunma oyuncularına gerekli baskıyı yapamıyordu. Büyük bir farktı bu. Kasımpaşa maçının ilk yarısının ardından rakip savunma oyuncuları çok yorgundu, evet. Milan, onları sürekli hareketli olmaya zorlamıştı. Biz ikinci yarıda da hücum futbolu oynamaya devam ettik. Ve bunu Kasımpaşa'nın ceza sahasına kadar yaklaşarak yaptık. Dolayısıyla Nonda'nın kalitesi ortaya çıktı. Rakip kaleye 5-6 metrelik mesafede son derece etkili bir hücum oyuncusu çünkü. Ancak biz oyunu domine edemeseydik; Nonda, Milan kadar etkili olamazdı. Nonda, "Şuradan 20 metrelik bir depar atayım, ceza sahasına geleyim, orada tehlike yaratayım" diye düşünen bir oyuncu değildi.

LİGİN İKİNCİ YARISINDAKİ TRABZONSPOR VE FENERBAHÇE MAÇLARININ İLK BÖLÜMLERİNDE DEĞERLENDİRİLEMEYEN POZİSYONLARIN ARDINDAN SKOR AVANTAJI RAKİBİNE KAPTIRAN GALATASARAY, İKİ MAÇTA DA OYUNA DÖNEMEDİ. DURUM BİRAZ DA PSİKOLOJİK MİYDİ SİZCE?

İlk haftalarımıza bakarsanız eğer, oyuncularımızın kendilerine güvenerek oynadıklarını ve bu güven dolayısıyla çok rahat olduklarını, sergiledikleri futboldan keyif aldıklarını görebilirsiniz. Heveslilerdi, topu istiyorlardı, gereken şeyleri kusursuz bir şekilde yapmaya çalışıyorlardı, bunu yaparken de zorlanmıyorlardı. Bu dönemde biz şunu biliyorduk; rakibimizden bir gol yesek dahi, onlara üç gol atarak cevap verebilirdik. Bahsettiğim özgüveni sahadaki oyuncularımızda hissedebiliyorduk. Tabii ki bazı istemediğimiz sonuçlar aldık. Ancak bunlar özgüvenimizin kaybolmasına engel olmadı.

Diğer yandan, ligin son bölümüne baktığımızda ise tamamen farklı bir görüntü oluştu. Gol kaydetmekte zorluk çektik. Gol yediğimiz anda da, "Acaba yediğimiz bu gole karşılık verebilecek miyiz?" şeklinde düşünmeye başladık. Ve bunu sahadaki oyuncularımızın her birinde izleme olanağı bulduk. Top istemekten çekindikleri veya doğru kararlar veremedikleri zamanlar oldu. Ligin ilk dört aylık döneminde kaybettiği zaman dahi özgüveninden yoksun olmayan oyuncular, ligin ikinci döneminde her maçta farklı bir ismin diğerlerinden biraz daha moralsiz veya zihinsel anlamda yorgun olması nedeniyle bireysel olarak nitelendirilebilecek yanlışlar yaptılar. Bunun nedeni, gol kaydetme olasılığının sezonun ilk dört ayındaki kadar güçlü olmamasıydı. Tüm bunları bir özgüven kaybıyla açıklamak mümkün aslında. Bence sezonun bu iki bölümü arasında ciddi farklar var.

TÜRKİYE'DEKİ GENEL ALGIDA DAHA ÇOK "BASAN, ISIRAN, İSTEYEN" OYUNCU TERCİH EDİLİR. GALATASARAY'DA YENİ BİR BİNA KURUYORSUNUZ, SEZON BAŞINDA GALATASARAY'IN FUTBOLU BARCELONA İLE DE BENZEŞTİRİLMİŞTİ. ARADAKİ BU FARKIN SIKINTISINI YAŞADINIZ MI?

Zaman zaman doğru olabilir. Barcelona'nın oynadığı maçlara baktığınızda, rakiplerin bazı maçlarda %70 oranında topa sahip olduğunu dahi görebilirsiniz. Ancak Barcelona, top rakipteyken ve sonra topa sahipken ne yaptığına dikkat etmeniz lazım. Barcelona'da Xavi veya Iniesta gibi oyunu okuma yetenekleri üst düzeyde olan nitelikli oyuncular, henüz top kendilerinde değilken bile topu alabilecekleri en doğru noktaya hareket ederler. Topla buluştuklarında ise zaten önceden verilmiş bir karar-

ları vardır. "Topu alır, bir şekilde kullanırım. Tek pas yaparım. Ya da önce kontrol eder, sonra pasa yönelirim. Rakip baskı yaparsa, topu arkamdaki serbest arkadaşıma veririm" gibi olasılıkların tamamı, oyuncu tarafından henüz topla buluşmadan önce değerlendirilmiştir.

Johan Cruyff'un bir sözü vardır, "Top bizdeyse eğer, gol atamazlar." Bu, oldukça basit bir mantık. Top, rakipte olduğu zaman ise hep beraber rakibe baskı yapmamız gerekir. Ancak bu durumdan bahsederken bir oyuncunun kendisini takım arkadaşlarının önünde hırpalayarak yaptığı baskıdan değil, takım olarak gösterilen bir reaksiyondan söz ediyorum. Tabii oyuncularınızdan birinin bile, "Ben bugün kendimi iyi hissetmiyorum. Savunma işlerinin parçası olamayacağım, beni mazur görün" demesi, takım oyununu tamamen bozabilir. Topu kaybettiğimizde rakip ceza sahası içerisinde olsak dahi, o noktadan itibaren savunma başlatılmalı. Biz burada olduğumuz süre boyunca bunu yerleştirmeye çalıştık.

Söz konusu durumun belli avantajları vardır. Hücum oyuncuları ve orta saha, birbirine yaklaşır. Rakip ceza sahasına daha yakın mesafede konum alan defans elemanları, kendi kalenizden neredeyse bir 40 metre uzaklıkta bulunarak takımın boyunun kısalmasını sağlar. Böylece, oldukça dar bir alan içerisinde savunma yapmanın getirdiği kolaylıkla -ki tek yarı saha

savunursunuz- yorulmadan ve efektif bir şekilde sonuca ulaşma olasılığınız oluşur. Ancak kendinize güvenmiyorsanız, türlü çekinceleriniz varsa, o gün havanızda değilseniz, oyunu önde kuramayıp defans yapmak için de kendi ceza sahanıza kadar çekilirseniz... Evet, o zaman başınız dertte demektir.

Biz sezon içerisinde bunun örneklerini gördük. Mesela Sivasspor deplasmanında öne geçtikten sonra, oyuncularımız skoru korumaları gerektiğini hissettiler. Ancak belki gerekli niteliklere sahip olmadıkları, belki o an için bir özgüven problemi yaşadıkları için bu savunmayı ceza sahamıza kadar yaklaşarak yaptılar. 1-0'ı tabii ki savunacaksınız, ama bunu yine rakip yarı sahada gerçekleştireceksiniz. Böyle olmak zorunda. Saha içinde herkes diğerinin antrenörü aslında. Ben topu sana veriyorsam eğer, o pasla birlikte bir de kısacık bir mesaj veririm. "Rahatsın, devam et" veya "Dur, karşındaki geliyor. Topu bana geri ver" gibi. Her oyuncunun topsuz oynadığı zaman diliminde de çevresindeki şartları değerlendirmesi ve oyunu en iyi şekilde okuması gerekiyor.

BARCELONA, INTER İLE OYNADIĞI ŞAMPİYONLAR LİGİ GRUP MAÇINDA İKİNCİ GOLE BENZER BİR YOL ÜZERİNDEN ULAŞMIŞTI. MUTLAKA İZLEMİŞSİNİZDİR, TAM OLARAK ANLATMAK İSTEDİĞİNİZ BU MU?

Evet! Kesinlikle. Otomatizm bu. Top, Barcelona'da bir oyuncunun ayağında iken söz konusu otomatizmi rahatlıkla diğer oyunculardan görebilirsiniz.

SAHADAKİ TÜM OYUNCULAR, ASLINDA TEK BİR BEYNİ PAYLAŞIYORLAR. BUNU SÖYLEYEBİLİR MİYİZ?

Evet! Örneğin bir Barcelona maçında Daniel Alves'in sağ kanattan yüzlerce defa koşu yaptığınızı görürsünüz. Ancak onun hemen arkasındaki orta saha oyuncusu otomatik olarak şunu düşünür: "Evet, biz şu an hücum ediyoruz. Ama topu kaybettiğimiz an, savunmaya geçeceğiz." Bunu Barcelona'nın birçok maçında zaten görürsünüz. Takım ileri giderken geri dörtlü de takımla birlikte hareket eder. Ancak hücum anında yapılan bir hatanın ardından tekrar yerini alır. Bu durum, orta saha oyuncuları için de geçerli. Takım olarak hareket ederek ileri gitmişsinizdir. Savunma yapılması gereken alan iyice daralmıştır. Evet, bazen riskli bir tercihtir.

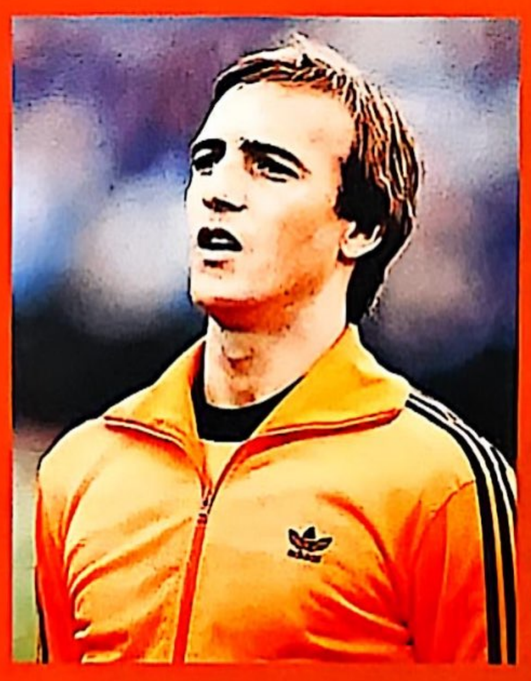

Futbol, çok basit bir oyun. Top sizdeyse rakip gol atamaz, bu bir. Ve top asla yorulmaz, bu da iki. Bizim basit futbol oynamayı öğrenmemiz gerekir. Tek pas veya kontrol pas. Ancak kendi yerinize topu koşturduğunuzda, oyuncu olarak yer değiştirmeyi bilmeniz gerekir. "İyi oyuncu, maç boyunca ileri geri metrelerce depar atmalı," değil demek istediğimiz. Siz pası verirsiniz, daha sonra da pas alabileceğiniz en uygun yeri seçerek oraya doğru hareketlenirsiniz. Barcelona'nın oyun sistemine baktığınızda, topu alan oyuncunun çevresinin hep boş olduğuna dikkat edin. Bu oyuncu, bir önceki pası verdiğinde zaten avantajlı konumu sağlamış, gerekli pozisyonu korumuştur. Öte yandan topu aldığında ise kendisine müdahale edebilecek herkesten uzaklaşmayı bilmiştir. Siz topu takım arkadaşınıza verdiğiniz zaman, o oyuncu topu kime vereceğini kendisi seçmemeli. Her şeyden evvel bunu düşünmelisiniz. Topsuz oyuncu gereken koşuları yapmalı, topu ayağında bulunduran takım arkadaşlarına takip eden pozisyon için hazır olduğunun sinyalini göndermeli. Topa sahip oyuncu karar vermekte güçlü çekmeden veya topu aldıktan sonra çevresinde dönme zorunluluğu hissetmeden sizden aldığı sinyal sayesinde o topu doğru yere ulaştırmalı. Takım arkadaşınız sizden aldığı pasın ardından topu verebileceği kimseyi bulamıyorsa eğer, bu onun suçu değil, onu çevreleyen diğer oyuncuların kabahatidir.

Rakibe kontratak şansı vermiş olabilirsiniz. Ama bu da içinden çıkılamayacak bir durum değildir. Sonuç olarak, top kaybedildiği anda bulunduğunuz noktadan savunmayı başlatmanız gerekir. Barcelona'da bunu, takımın ortak aklı otomatizm içerisinde emrediyor.

Savunma oyuncuların görevi, evet, savunma yapmaktır. Ancak her zaman söylediğimiz bir şey var. Savunma, rakip kalcye doğru yapılır. Bu gerçekten çok önemli. Barcelona'da savunma oyuncuları, takım hücum ederken orta sahaya kadar çıkar. Puyol ve Pique'nin rakip yarı alana dek yaklaştığınızı görürsünüz. Bu iki oyuncudan biri -çoğu zaman Pique- sürekli hücum içerisinde olur. Ve savunmaya da hemen o noktada başlar. Topu kaybettiğiniz anda risklerin olabileceğini söylemiştik. İlk tercihiniz savunma yapmaktır yine. Ama savunma konusunda başarılı olamazsanız, bir taktik faul yaparsınız. Ve bu süre içerisinde takım tekrar saha içerisindeki yerini alır. Bunun istisnası olarak ise örneğin, sağ bekiniz hücuma destek vermek için öne çıktı. Orada topu kaybettiniz. Tabii savunmada üç kişi kaldınız. Rakip oyunculara bakıyorsunuz, üzerinize doğru geliyorlar. O zaman yapılacak tek bir şey var; geri koşmalısınız! Evet, bu da, geriye doğru savunmadır. Ancak istisnai bir durumdur. Dediğiniz gibi, tek bir beyni paylaşıyorlar. Ve bu çok zordur. İki ya da üç oyuncu bu otomatizm içerisindeki görevlerini yapmazlarsa, durum çok tehlikeli bir hâl almaya başlar.

Futbol, bir takım oyunu. Tamam, ama takım da bireylerden oluşuyor. Bireylerin zaman zaman saha içinde topu kaybettiklerinde, "Nasıl kaybettim ben bu topu" veya "Aman ne kötü vurdum" diye düşündüklerini ve dolayısıyla durarak vakit harcadıklarını gözlemledik. Oysaki yapmamız gereken, kısa süre içerisinde defansif oyuna geçmekti. En basit örnek şu; arka dörtlüde görev yapan bek oyuncularından biri, ileri giderken diğerleri geride kalmalı. Sağ bek öne çıkarken, sol bek geride kalmalı. Sağ bek ileri çıktıysa, savunmada kalan üçlünün o yöne doğru kaymasını beklemelisiniz. Biz bunun aksi örneklerini çok yaşadık. Antalyaspor maçında yediğimiz gollerden birinin sebebi buydu. Top, Arda'nın kontrolündeydi. Caner ve Hakan Balta, ona destek vermek için hücuma çıkmışlardı. Sabri, diğer tarafta orta sahaya kadar çıkmıştı. Keita ise Sabri'den bile daha gerideydi. Kendi oyuncusunu savunmak istiyordu çünkü. Topu kaybettik. Ve top, bir anda Keita'nın adamına kadar geldi. Sabri ileride kaldı. Ancak dörtlünün kalanı, Sabri'nin boşalttığı alana doğru kayamadığından bir boşluk oluştu. Ve Antalyasporlu Tita, karşısında kimse olmadan ceza sahasına kadar ilerleme şansını buldu.

GALATASARAY, SEZONUN İLK BÖLÜMÜNDEKİ MAÇLARDA BENZER MODELLER ÜZERİNDEN SONUCA GİTMİŞTİ. NETANYA KARŞISINDA ATILAN GOLLER VE BEŞİKTAŞ ÖNÜNDEKİ ÜÇÜNCÜ GOL GİBİ. TAKIMIN SAHAYI HEM ENİNE, HEM DE BOYUNA KULLANMASI SEZON ÖNCESİNDEKİ PLANLARDAN BİRİ MİYDİ?

Evet, biliyorum. Çok sayıda gol bulduk bu şekilde. Arda, Keita, Nonda veya Baros ile. Ancak bunların geri kalan bölümde gerçekleşememesinin temel nedenlerinden biri sakatlıklar oldu. Milan veya Harry gibi iki önemli oyuncunun olmaması, herhangi bir takımı çok etkiler. Bir süre sonra, sahada kendilerine güvenen futbolcuların -istenilen skorlar elde edilemediği için- mental olarak gerilediklerini görürsünüz. Üstüne üstlük sakatlıklar artınca, sahada işini o gün için iyi yapamayan oyuncuları kenara alma şansınız da kalmaz: Dolayısıyla, planlarda değişiklik olması doğaldır.

GALATASARAY, LİGİN İLK SEKİZ SIRASINDA YER ALAN RAKİPLERİ İLE OYNADIĞI 14 MAÇIN 10'UNDA PUAN KAYBETTİ. TAKIMI MENTAL OLARAK DEĞERLENDİREBİLİR MİSİNİZ?

Eksiklerin olmadığı sezonun ilk bölümünde iyi performans gösterirken güçlü rakiplerle karşılaştık. Ve o zaman böyle bir sorun yoktu. Daha sonra bir Fenerbahçe maçı yaşandı. Birinci dakikada Emre Belözoğlu, Milan'ı sakatlamaya yönelik bir hareket yaptı. Milan oyun dışı kalırken, Emre sarı kart dahi görmedi. Evet, çok kısa bir süre içerisinde 2-0 geriye düştük. Sonra bir gol bulduk, onları endişelendirdik ve oyunu domine etmeye başladık. Fenerbahçe, geri çekilmek durumunda kaldı. Ancak bu maçta Keita'nın Roberto Carlos'a yumruk savurması gibi çok basit bir hata var; çünkü en azından beraberliği yakalayabileceğimize ikna olmuştuk. Biz daha önce tüm bunları gördük.

Fenerbahçe'nin stadına gideceksiniz, onların nasıl bir tavır sergileyeceklerinden eminsiniz. Sizi provoke edecekler. Tüm takım biliyordu bunu ki biz maç öncesinde en az dört veya beş kez konuşmuştuk. Isınma hareketleri esnasında yaşanan olayı biliyorsunuz. Siz kendinizi provoke etme fırsatını karşı tarafa verirseniz ya da bu duruma bireysel veya takım olarak tavır almazsanız, sahadan galip ayrılma psikolojisinden uzaklaşırsınız. Tüm bunlara rağmen, ikinci yarıda çok daha iyiydik. Roberto Carlos'un bir sarı kartının olduğunu biliyorduk. Oyuna hâkimdik. Planımız da şuydu: "Arkadaş-

Bizi teknik heyet olarak çok sıkıntıya sokan bir durum var. Bunu özellikle son haftalarda daha da fazla yaşadık. Haftanın ilk günlerini tedavi altında geçiren o kadar çok sakat oyuncu oldu ki, bu oyuncuların -iyileşmeleri hâlinde bile- takip eden maça fiziksel anlamda %100 hazır olmadığını biliyorduk. Bazı antrenmanlarda 10-11 oyuncu ile çalışma durumunda kaldığımız haftalar oldu -ki bunlardan 3'ü kaleciydi çoğu zaman. Dolayısıyla 11'e 11 ya da bırakın onu, 11'e 7 taktik antrenman yapma şansımız olmadı. Bu yüzden biz haftanın ilk günlerindeki taktik çalışmalarımızdan feragât edip, o antrenmanları hafta sonuna sıkıştırmak durumunda kalıyorduk. Gençlerbirliği maçına da aynı şekilde hazırlandık. 11-12 oyuncu ile çalıştık. Ve sahaya çıkan oyuncularımızdan bazıları, aylarca forma giymemişti. Sezon boyunca o kadar çok şey ters gitti ki, biz istediklerimizi uygulama fırsatını bir türlü bulamadık.

lar, topu Keita'ya ulaştıracağız. O, topla ilerlemeye ve driplinglerle ceza sahasına girmeye çalışacak. Roberto Carlos da Keita'ya faul yapmak zorunda kalacak. Dolayısıyla, ikinci sarı kartı görüp çıkacak." Nitekim sonunda bir pozisyonda Carlos, Keita'nın beline sarıldı. Ancak Keita da ona vurdu. Ve biz bir oyuncu eksik kaldık. Bu durumda şunu söylemek lazım, bizim oyuncularımızın çoğu mental olarak güçlü kalamadılar. Söz konusu hâl, sezonun ikinci yarısının tamamını etkiledi. Bir gol yiyorsunuz, oyundan düşüyorsunuz. Hayır, buna hazırlıklı olmalısınız. Zihinsel olarak güçlü kalmalısınız.

2006 DÜNYA KUPASI'NDAN SONRA LUCAS NEILL İÇİN, "BARCELONA GİBİ BÜYÜK KULÜPLERDE OYNAYABİLİR" DEMİŞTİNİZ. LUCAS İLE GALATASARAY'DA BİRLİKTESİNİZ. KENDİSİ HAKKINDA NELER SÖYLEMEK İSTERSİNİZ?

2006 Dünya Kupası'ndan sonra Barcelona'ya geçmiştim. Bir stoper arıyorlardı. Bay Rijkard'la konuştum. "Bir stoper alacaksak, Lucas Neill'i alalım. Hem futbolculuk meziyetleri üst düzeyde, hem de gerçek anlamda bir lider." Lucas ile daha önce yılın üç çeyreğinde çalışma şansımız olmuştu. Ve ben kendisinin tüm özelliklerini izleme olanağı yakalamıştım. Ancak Barcelona, o dönemde Lillian Thuram ile anlaşmıştı. Ben de, "Ah, ne yazık" dedim. Daha sonra benzer bir fırsat Galatasaray'da oluştu. Ve ben yine, "Lucas Neill'i alalım. Ben bu çocuğu tanıyorum. Hepsinden evvel, niteliklerini çok iyi biliyorum" dedim. Ne yazık ki, kendisi sezon başında takımımıza katılamadı. Yine de bizimle birlikte olduğu sezonun ikinci yarısında hayli önemli işler yaptı.

AJAX'TA ALTYAPIDAN ÇIKARAK GENÇ YAŞTA KAPTANLIK YAPAN ÖNEMLİ OYUNCULAR OLDU. ARDA TURAN DA BENZER BİR MODELİN PARÇASI OLARAK GALATASARAY'DA BU GÖREVE GETİRİLDİ. KENDİSİNİN SEZON BOYUNCA GÖSTERDİĞİ PERFORMANS HAKKINDA NELER DÜŞÜNÜYORSUNUZ?

Arda'nın kaptanlığı hakkında bizim bir görüşümüz olamazdı, çünkü biz Galatasaray'a geldikten çok kısa bir süre sonra gerçekleşti. Öyle zannediyorum ki, kulübün tüm organlarının işbirliğiyle alınmış bir karardı. Ancak böyle örneklerin olduğunu da bilmemiz gerekir. Arda, genç ve kaliteli bir oyuncu. Bu yıl kaptanlığının henüz ilk yılıydı. Basit bir örnek verirsek; Johan Cruyff, 17 yaşında A Takım'da oynamaya başladı. Zaten altyapıdan geliyordu. Ve 20 yaşında kaptan olmuştu. Örnekleri çoğaltmak mümkün. Bunların başarıya ulaştığını çoğu zaman görüyoruz. Kulüp yapısını bilen, altyapıdan gelen oyuncuları tanıyan genç kaptanlar, futbol tarihi boyunca her zaman olmuştur.

BİR ARAŞTIRMAYA GÖRE, "PATRONUN VERDİĞİ EMRİN HATALI OLDUĞUNU DÜŞÜNÜRSENİZ, ONU SORGULAR MISINIZ, YOKSA PROBLEMLERDEN KAÇMAK İÇİN SÖYLEDİĞİ GİBİ Mİ DAVRANIRSINIZ?" SORUSUNA HOLLANDALI İŞ ADAMLARININ %96'SI, "EMRİ SORGULARIM" YANITINI VERİR. SİZİN RIJ-

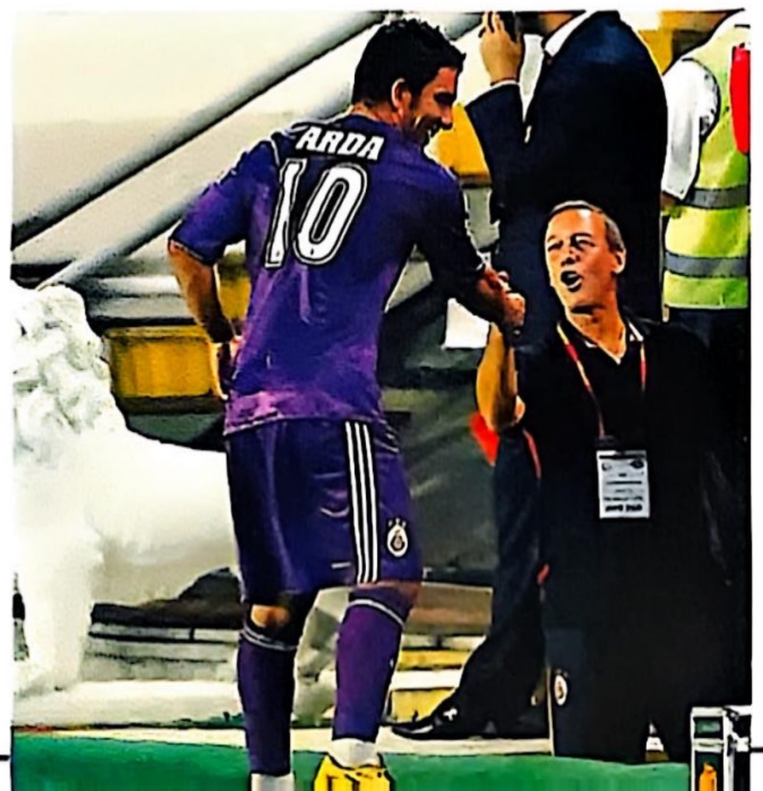

KAARD VE HIDDINK İLE ARANIZDAKİ İLETİŞİMİ BİLİYORUZ. KEZA LOUIS VAN GAAL İLE JOSE MOURINHO DA İYİ BİR ÖRNEK. DAHA GENELDE BU BİR HOLLANDA GELENEĞİ MİDİR?

Bu araştırma, her zaman geçerli olmayabilir aslında. Düşünün, ben 16 yaşında ilk kez Hollanda Milli Takımı'na seçildim. Rinus Michels, bize "Şunu yap" dediğinde, bizim ona "Neden yapayım?" diye karşılık verme şansımız yoktu. Böyle bir soru sormanız mümkün değildi. Ama ben Ajax'ta oynadım, oradan Barcelona'ya geçtim, New York Cosmos'da ve İsviçre'de bulundum. 1996 yılında antrenör olduğumda gördüm ki; kendilerinden bir şey yapmalarını istediğim oyuncular, artık bana "Niye yapayım hocam ben bunu?" diye soruyorlar. Eğer bir oyuncu, kendisinden istediğim bir hareketi neden yapması gerektiğini soruyorsa; benim ona vereceğim cevap bellidir: "Yapmanı istediğim için." Tabii ben bunun nedenlerini saha içerisinde veya soyunma odasında tüm takımın önünde değil, kendisi ile başbaşa yapacağımız bir sohbet esnasında anlatırım. Ancak bu şekilde sorgulanmayı istemem.

Diğer yandan, başka bir durum üzerine daha konuşmak gerekir. Benim gençliğimden bu yana çok şey değişti. Gençken cep telefonu yoktu, laptop yoktu, bilgisayar oyunu yoktu. Biz birer altyapı oyuncusu iken, antrenmandan sonra dışarı çıkar ve sokakta top oynamaya başlardık. Altyapı oyuncuları artık bilgisayar oyunun başında, cep telefonu ile görüşme hâlinde ya da internette dolaşıyor. Ben Hollanda Genç Milli Takımı'nı çalıştırırken, sakatlanan oyuncuların menajerleri beni arıyordu: "Hocam, be-

nim oyuncum sakat." Ben de kendisine diyordum ki, "Kaç yaşında senin oyuncun, 16 mı? O zaman sen değil, o arayacak beni. Antrenmanda görmezsem, onun canına okurum." Ama bugün Barcelona'da da durum böyle. Değişen şartlarla birlikte, kültürler arasındaki farklar ve tabii modernizmin getirdiği bir sonuçtan bahsedebiliriz. Hollanda geleneği mi peki bu, pek sanmıyorum.

DÜNYA KUPASI FİNALLERİ TARİHİ'NİN PENALTI VURUŞUNDAN KAZANILAN İLK GOLÜNÜ ATMIŞTINIZ. VE ASLINDA BİR JOHAN NEESKENS STİLİ İLE GELMİŞTİ GOL, NASIL BİR BULUŞTU O VURUŞ?

Benim penaltı vuruşu kullanırken yaptığım bir şey vardı ki en iyi penaltı vuruşunun o olduğunu düşünürüm. Topu penaltı noktasına bıraktıktan sonra, uzaklaştım. Kaleye hiç bakmadan ve ne yapacağımı hiç düşünmeden gelip vurdum her zaman. Sadece iki veya üç adım attığınızda, kalecinin sizin adımlarınızı tek tek izleyerek topa nasıl vuracağını kestirme şansı vardır. Dolayısıyla, hamleniz hakkında fikri olur ve o topun nereye gittiğini görerek size karşılık verme imkânı oluşur. Oysaki yedi-sekiz metreden koşarak ilerlerseniz, ayaklarınız artık takip edilmez hâle gelir. Ve ayaklarınıza konsantre olan kaleci, sizi kaçırarak hata yapar. En sonunda süratle topa vurur, golü atarsınız. Hepsi bu.

OĞLUNUZ ARMAND NEESKENS, GALATASARAY FUTBOL AKADEMİSİ'NDE. ARMAND, UZUN SÜRE BURADA KALIRSA VE TÜRKİYE MİLLİ TAKIMI'NDAN TEKLİF ALIRSA, NELER HİSSEDERSİNİZ?

Bana olmazmış gibi geliyor. Ama Cumartesi (15 Mayıs 2010) günü Antalya'ya gitti. Galatasaray'daki yaş grubu ile birlikte Türkiye Şampiyonası'na katılacak. Profesyonel bir oyuncu olur mu, yetenekleri buna izin verir mi, bilmiyorum; ancak benim için önem olan, bunu yapmak istemesi ve yaparken de keyif alması. İleride profesyonel oyuncu olur, yüksek hedeflere ulaşırsa, Hollanda veya Türkiye için oynaması arasında benim için herhangi bir fark olmaz. Onun ne istediği önemli. Tabii futbolcu olmasa da, "Niye futbolcu olamadı bu çocuk?" diye dövünmeyeceğim.

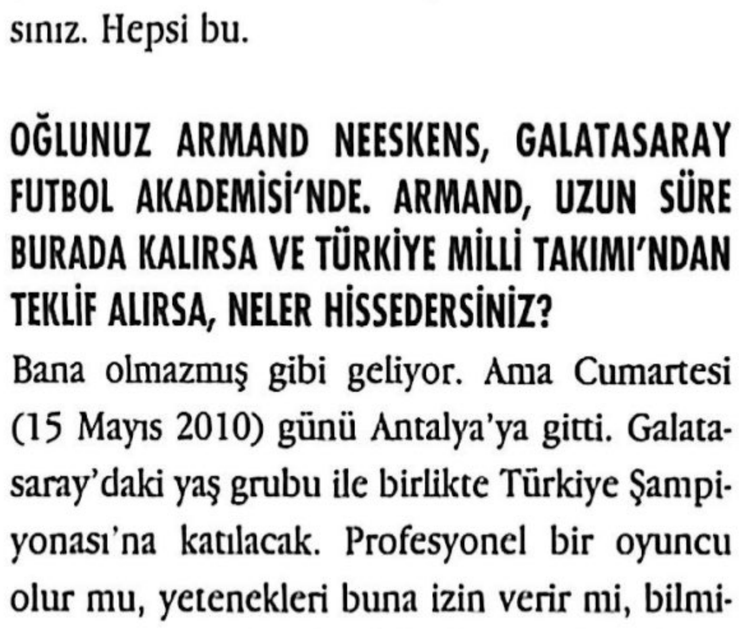

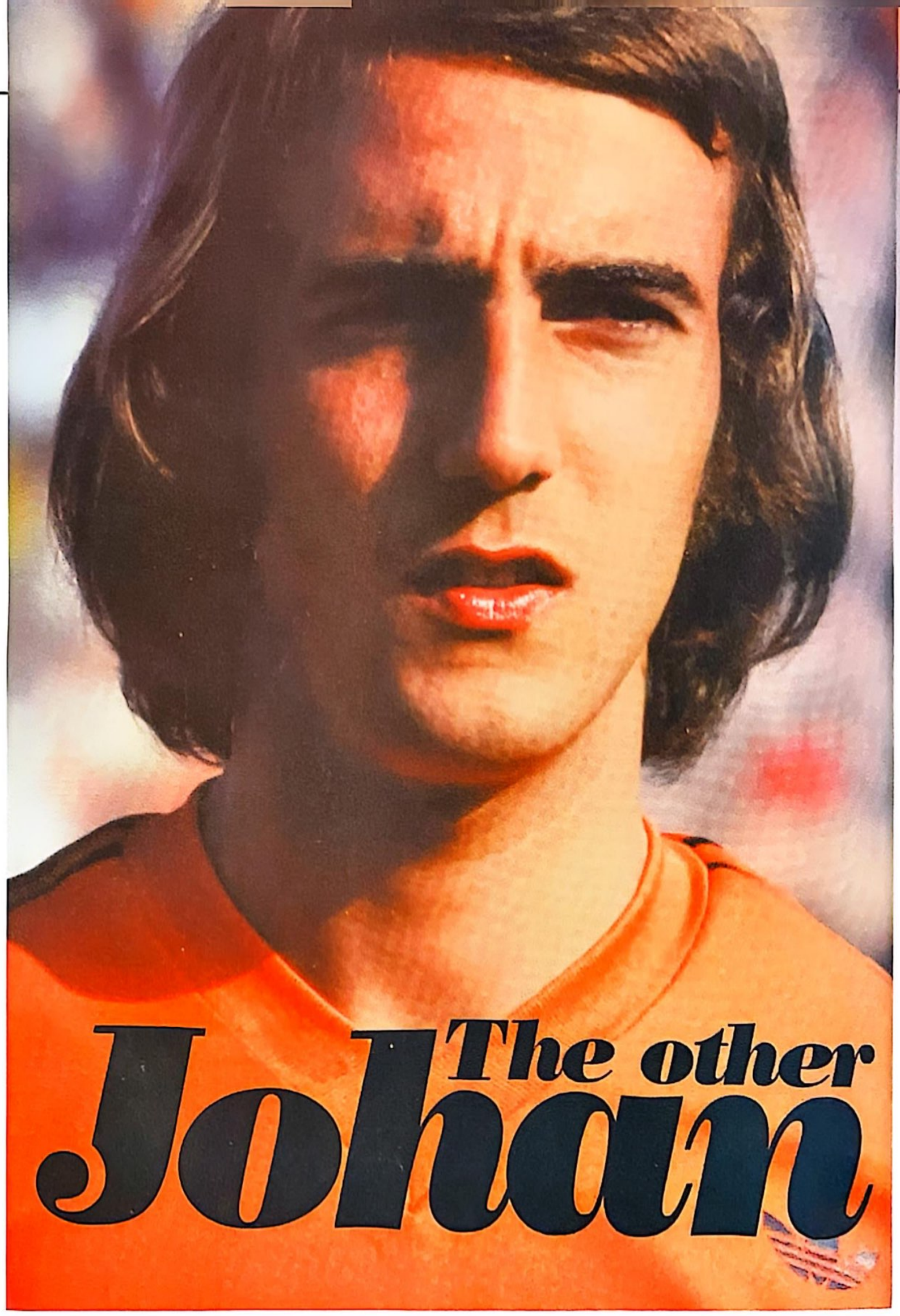

GEÇTİĞİMİZ SEZONU KENDİ AÇINIZDAN NASIL ÖZETLERSİNİZ?

Bu sezon için çok üzgün olmalıyız. En azından Türkiye Ligi Şampiyonu olabilirdik, olamadık. Ve bu herkesin suçu. Hem teknik heyetin, hem de futbolcuların... Bazı noktalarda oyuncularımın da kabahatinin olduğunu düşünmüyor değilim. Hepimiz, aynanın karşısına geçmeliyiz. Bazı maçlarda niteliklerinizin tamamını sahaya yansıtamayabilirsiniz. Bu maçlardan mağlup da ayrılabilirsiniz, olabilir, sorun değil. Ancak şunu sormanız lazım, "Sonuna kadar mücadele ettik mi acaba?" Bunu hepimizin sorgulaması gerekir.

GALATASARAY TARAFTARI İÇİN DÜŞÜNCELERİNİZ NELER?

Ben şu an için çok üzgünüm. Kulüp için üzgünüm, oyuncular için üzgünüm, kendimiz için üzgünüm. Ancak en çok da taraftarlarımız için üzgünüm; çünkü biz, Türkiye'nin en iyi taraftarına sahibiz. Ben futbolculuk kariyerim boyunca hiç böyle bir kalabalık karşısında bulunmadım. Barcelona'da her maçı 110 bin taraftar önünde oynardık. Ama Camp Nou'daki 110 bin taraftar, Ali Sami Yen Stadı'ndaki gürültüyü çıkaramazdı. Bizim taraftarımız, 90 dakika boyunca sürekli tezahürat yapabiliyor. Bu çok önemli.

Futbolculuk kariyerimin bir bölümünde onların önünde oynamayı çok isterdim. Bu taraftar, bir futbolcu olarak benim böylesine arkamda yer alıyor olsaydı; değil 90, 120 dakika boyunca hiç durmadan koşabilirdim. Yine de bir avantajımız var artık. Geride bıraktığımız bir yıldan sonra, Türkiye şartlarına daha hâkimiz. Rakiplerimizi tanıyoruz, kulübümüzü ve takımımız için neler yapmamız gerektiğini daha iyi biliyoruz. Dolayısıyla, yeni sezon için düşünebileceğimiz yegâne sonuç, işlerin bu sezondan daha iyi gideceği olacaktır.